

מה כתיב (בראשית כט) וַיִּגַשׁ יַעֲקֹב וַיִּגַּל אֶת הָאָבֶן. וַיִּגַּל וַיְגַלְלוּ, וְלֹא כְתִיב וַיִּסֵּר וְהִסִּירוּ. אֲלֵא וַיְגַלְלוּ, הֵינּוּ עֲרֹבֹבָא דְשִׁטָּן, דְּמַעְרַבְבִין לִיה, דְּלֵא יְכִיל לְקַטְרָגָא. וַיַּעֲקֹב בְּלַחֲדִיָּה, לֵא אַצְטְרִיף לְסִיּוּעָא אַחְרָא, אֲלֵא אִיהוּ בְּלַחֲדִיָּה, דְּהָא שְׁלִימוּ דְאַבְהָתָא הָוָה יַעֲקֹב, דְּכִיּוֹן דִּיכִיל בֵּיה בַּעֲשׂוּ בַּהִיא עֲלֵמָא יְכִיל לַעֲיֵלָא. וּבְכֻלָּא אַצְטְרִיף עֹבְדָא.

וַיְגַלְלוּ, וְלֹא כְתוּב וַיִּסֵּר וְהִסִּירוּ, אֲלֵא וַיְגַלְלוּ [וגלל] וַיְגַלְלוּ, הֵינּוּ הָעֲרֹבֹב שֶׁל הַשִּׁטָּן שֶׁמַּעְרַבְבִים אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יוֹכֵל לְקַטְרֵג. וַיַּעֲקֹב לְבַדּוֹ, לֹא הִצְטְרִיף לְסִיּוּעַ אַחֵר, אֲלֵא הוּא לְבַדּוֹ. שְׁהָרֵי יַעֲקֹב הִיָּה בְּחִיר הָאֲבוֹת. שְׁפִינָן שְׂיָכַל לַעֲשׂוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה, יְכוֹל לְמַעְלָה, וּבְכָל צְרִיף מַעֲשָׂה.

תְּרִין עֲלָמִין אַחֲסִין יַעֲקֹב, חַד עֲלֵמָא דְאַתְגְּלֵא, וְחַד עֲלֵמָא דְאַתְפְּסִיָּא כְּגֹוּנָא דְלַהוֹן מַמַּשׁ, מְחַד נְפָקוּ שִׂית שְׁבָטִין, וּמְחַד נְפָקוּ תְרִין שְׁבָטִין. עֲלֵמָא דְאַתְפְּסִיָּא אֲפִיק שִׂית סְטְרִין, עֲלֵמָא דְאַתְגְּלֵא אֲפִיק תְרִין, וְאִינוּן תְּרִין כְּרוּבִין דְתַחֲוֹתָהּ, וַיַּעֲקֹב בֵּין תְּרִין עֲלָמִין אֲשַׁתְּפַח, בְּדִיוקְנָא דְלַהוֹן מַמַּשׁ, וּבְגִין כֶּף פֶּל מְלוּי דְלֵאָה הוּוּ בְּאַתְפְּסִיָּא, וּדְרַחַל בְּאַתְגְּלֵא.

שְׁנֵי עוֹלָמוֹת יִרְשׁ יַעֲקֹב - אַחַד הָעוֹלָם שְׁנִגְלָה, וְאַחַד הָעוֹלָם שְׁהַתְּפָסָה, כְּמוֹ שְׁהֵם מַמַּשׁ. מְאַחַד יִצְאוּ שְׁשֵׁה שְׁבָטִים, וּמְאַחַד יִצְאוּ שְׁנֵי שְׁבָטִים. הָעוֹלָם הַמְּכֻסָּה הוֹצִיא שְׁשֵׁה צְדָדִים, וְהָעוֹלָם הַמְּגֻלָּה הוֹצִיא שְׁנַיִם, וְאוֹתָם שְׁנֵי הַכְּרוּבִים שֶׁתַּחֲתֵיהֶם. וַיַּעֲקֹב נִמְצָא בֵּין שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּדַמּוּתָם מַמַּשׁ, וּמִשׁוּם כֶּף פֶּל דְּבָרֵי לֵאָה הָיוּ בְּנִכְסָה, וְשָׁל רַחַל בְּהַתְּגַלוֹת.

מִתְנִיתִין. בְּנֵי עֲלִיּוֹן, קְדִישֵׁי עֲלִיּוֹנִין, בְּרִיכָן (כ"א בִּרְדוֹ) דְּעֲלֵמָא, מוֹחָא דְאַגּוּזָא. כְּנָשׁוּ לְמַנְדַּע, הָא צְפֵרָא נְחִית בְּכָל יוֹמָא, אַחְעָר בְּגַנְתָּא. שְׁלַהּוּבָא דְנוֹרָא בְּגַדְפָּהָא. בִּידְהָא תְלַתָּא מְגֹרְפִין שְׁנִינָן כְּחַרְבָּא. מִפְּתַחַן גְּנִיזִין בִּידָא יְמִינָא.

מִשְׁנַה. בְּנֵי עֲלִיּוֹן, קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים, בְּרוּכֵי וּנְבָרִין הָעוֹלָם, מִחַ הָאָגוּז, הַתְּפָנְסוּ לְדַעַת. הֵנָּה צְפוּר יוֹרֶדֶת בְּכָל יוֹם, מִתְעוֹרֶרֶת בְּגַן. שְׁלַהּכַת אֵשׁ בְּכַנְפֶיהָ, בְּיָדֶיהָ שְׁלַשׁ מְגֹרְפוֹת שְׁנוּנוֹת כְּחַרְב, מִפְּתַחוֹת שֶׁל גְּנִזִים בִּיד יְמִין. קוֹרָא בְּחִיל וְאוֹמֵר: מִי מְכַם שְׁפָנִיו מְאִירוֹת, שְׁנַכְנַס וַיִּצָּא וְהַחֲזִיק בְּעֵץ הַחַיִּים, הִגִּיעַ לְעַנְפִּיו, אַחַז בְּשֵׁרְשָׁיו, אָכַל מִפְרִיו הַמְּתוּק מְדַבֵּשׁ, נוֹתֵן חַיִּים לְנַפְשׁ וּרְפוּאָה לְעַצְמוֹ?

קָרִי בְּחִיל וְאוֹמֵר, מָאן מְנַכּוֹן דִּי נְהִירוּ אַנְפוּי, דִּי עָאל וְנַפֵּק וְאַתְתַּקִּיף בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, מָטָא בַּעֲנַפּוּי, אַחִיד בְּשֵׁרְשׁוּי, אָכִיל מְאִיבִיהָ מְתִיק מְדוּבְשָׂא, יְהִיב חַיִּין לְנַפְשָׂא, אַסּוּתָא לְגַרְמִיהָ.

הַשְּׂכַר מִהֲרֵהוּר רַע, מִהֲרֵהוּר שְׁמִשְׁקֵר בְּעֵץ הַחַיִּים, מְטַמֵּא הַנְּהַר וְהַנַּחַל הַמְּקוּר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁנוֹתָן מוֹת לְנַפְשׁ וְשְׂכַר לְעַצְמוֹ, אֵין לוֹ כָּלֵל קִיּוּם.

אַסְתַּמַּר מִהֲרֵהוּרָא בִישָׂא, מִהֲרֵהוּרָא דְמִשְׁקֵר בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, מְסָאִיב נְהָרָא וְנַחֲלָא מְקוּרָא דְיִשְׂרָאֵל, דִּיהִיב מוֹתָא לְנַפְשָׂא, וְתַבִּירוּ לְגַרְמִיהָ לִית לִיהָ קִיּוּמָא כָּלֵל.

הַתְּרַהוּר שְׁמִטְמֵא אוֹתוֹ הַמְּקוּר שְׁלוֹ, עוֹשֶׂה עֵץ שֶׁל שְׁקֵר, מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ הַתְּרַהוּר עוֹלָה וּמְחַלִּיף נַפְשׁ תַּחַת נַפְשׁ. עֵץ הַחַיִּים מְסַתְּלֵק, וְעֵץ הַמּוֹת מְחַזֵּיק בּוֹ, מוֹשֵׁף מִשֵּׁם הַנַּפְשׁ.

הֲרֵהוּרָא דְמְסָאִיב הֵהוּא מְקוּרָא דִּילִיהָ, עֶבֶיד אֵילָנָא דְשְׁקֵרָא, בְּגִין דְּהֵהוּא הֲרֵהוּרָא סְלֵקָא, וְאַחֲלַף נַפְשָׂא תַּחוֹת נַפְשָׂא. אֵילָנָא דְחַיִּי אַסְתַּלֵּק, וְאֵילָנָא דְמוֹתָא אַתְתַּקִּיף בֵּיה, נַפְשָׂא מִתְּמָן מְשִׁיף.

אוֹי לוֹ שְׁנַעֲקֵר בְּהֲרֵהוּר הֵהוּא מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים וְנִדְבַק בְּעֵץ הַמּוֹת, אֵין בּוֹ עַנְפִּים, לֹא רוֹאֵה טוֹב